

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

BJÖRKÖ SKOLA OCH FRITIDSHEM

LÄSÅRET 2021 - 2022

Vår vision

Vi på Björkö skola och fritidshem vill bygga upp en trygg miljö, där vi visar hänsyn och omtanke och där alla skall känna ansvar och delaktighet i samvaron med varandra.

- **Vi tar aktivt avstånd från varje form av kränkande behandling mellan såväl elever som vuxna.**
- **Den som upplever att någon kränker ens personliga integritet skall tas på allvar.**
- **De vuxnas ansvar är att se och agera.**

Ansvariga för planen

Rektor

- ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och för att motverka diskriminering och kränkning
- ansvarar för att verksamheten har en plan mot diskriminering och kränkande behandling
- ansvarar för att adekvata åtgärder vidtas vid diskriminering och kränkning
- ansvarar för att åtgärderna dokumenteras och utvärderas

All skolpersonal

- ansvarar för att följa plan mot diskriminering och kränkande behandling och att förankra den i sitt arbete i klassen och i föräldrasamverkan
- har ansvar för att åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs
- arbetar förebyggande genom att vara goda förebilder och låter skolans värdegrund genomsyra det dagliga arbetet
- planerar verksamheten så att tillfällen för samarbete och samspel skapas
- dokumenterar de kränkande handlingar som inträffar
- tar tillvara och utvecklar barnens förmåga till ansvars känsla och social handlingsberedskap så att solidaritet och tolerans tidigt grundläggs
- förbereder eleverna för att bli goda samhällsmedborgare

Alla elever

- skall ta del av skolans värdegrund och handla utifrån den
- skall följa verksamhetens trivselregler
- har rätt att få stöd och hjälp när de känner sig kränkta eller illa behandlade på annat sätt
- är delaktiga i upprättandet av plan mot diskriminering och kränkande behandling, genom att t ex formulera gemensamma trivselregler för skolan
- uppmuntras att reagera mot alla former av kränkningar
- skall visa respekt för alla, såväl elever som vuxna
- skall vara rädda om skolans gemensamma lokaler och material
- arbetar i demokratiska former

Vårdnadshavare

- är informerade om och delges planen mot diskriminering och kränkande behandling genom skolråd och på föräldramöten
- tar kontakt med skolan vid kännedom om att eleven blir utsatt för eller utsätter andra för diskriminering eller kränkning
- skapar tillsammans med skolan en verksamhet, där alla trivs och har det bra

Vad säger lagen?

Skollagen (2010:800)

6 kap. § Åtgärder mot kränkande behandling

Diskrimineringslagen (2008:567)

2 kap. § 5

Syftet är att skydda barn och elever mot kränkningar

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling. Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. De ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Vår plan mot diskriminering och kränkande behandling omfattar både en likabehandlingsplan och en årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling.

FN:s barnkonvention, artikel 2

Definitioner

Diskriminering

Innebär att en elev missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna: *kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.*

Trakasserier

är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

är ett uppträdande, som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, brev, e-post, sms, mms och sociala medier)

Mobbning

är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Repressalier

är när personalen utsätter en elev för straff eller annan negativ behandling, på grund av att eleven eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev medverkar som t ex vittne i en utredning, som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

UTVÄRDERA

Utvärdering av fjolårets plan:

Planerade åtgärder för att förebygga under läsåret 2021 - 2022.

Utvärdering har skett i samband med kvalitetsredovisningen i augusti 2021.

Vårt mål är att varje elev tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor

Åtgärder:

Eleverna utvärderar genom enkäter och samtal och ger förslag på förbättringar.

Vårt mål är att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen

Åtgärder:

Genom etiska samtal och kompassamtal samt deras handlingar ser vi omtanke, empati och förståelse.

Följande åtgärder fortsätter i samma utsträckning.

- Varje måndag träffas personalen på informationsmöte, som protokollförs. Då tas akuta elevärenden upp, som all personal på skolan och rastvärdar måste känna till.
- 1 gång varannan vecka träffas det lokala elevhälsoteamet och har genomgång av alla aktuella elevärenden. Det lokala elevhälsoteamet består av specialpedagog, speciallärare, skolsköterska, kurator och rektor.
- 1 gång/månad träffas det centrala elevhälsoteamet. De elevärenden, som tas upp har föräldrarna kännedom om. Åtgärder för att stödja eleven på organisations-, grupp- och individnivå diskuteras och beslutas. Det centrala elevhälsoteamet består av specialpedagog, speciallärare, skolsköterska, kurator, skolpsykolog, logoped och rektor.
- Lokal elevhälsa träffar varje arbetslag fyra ggr/termin där elevers behov tas upp.
- Vi har kontinuerligt värdegrundsarbete i teori och praktik i form av planerade och regelbundna samtal enligt olika modeller t.ex. Vara vänner och Kompassamtal, samt klassråd.
- Elevråd sker 1 gång/månad, då elevrådsrepresentanterna tillsammans med rektor tar upp olika frågor bland annat aktuella situationer på skolan.

- Under de första veckorna på läsåret fastslås trivselreglerna på klassråd, elevråd och i Skolråd för att föräldrar, elever och personal ska ha god kännedom om trivselreglernas innebörd och konsekvenser. Trivselreglerna skickas hem för underskrift av elev och föräldrar.
- Läsåret inleds med gemensam presentation av elever och personal. Pga. rådande pandemi ligger tills vidare samarbetsaktiviteter i faddergrupper, som består av elever i olika åldrar, vilande i avvaktande på nya direktiv.
- Trygghetsteamet träffas 1 gång/månad. För att gå igenom uppkomna händelser och klimatet på skolan. Trygghetsteamet initierar värdegrundsarbete eller övningar inför temadagar, faddergruppsverksamhet eller metoder för kontinuerligt arbete. Trygghetsteamet har allvarssamtal med elever som utsätter kamrater.

FRÄMJA

”Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.” (Lgr 11)

1. Kön

Mål: Att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme.

Insatser:

- Vi skall granska vårt arbete utifrån ett normkritiskt perspektiv.
- Vi skall fördela ordet och tiden jämnt mellan flickor och pojkar.
- Vi skall i möjligaste mån planera könsövergripande aktiviteter.

Ansvarig: All personal

Utvärdering: Vi har prövat olika modeller i olika klasser utifrån olika förutsättningar. Vi upplever att det inte alltid handlar om kön utan att se till att alla får plats, oavsett kön.

2. Könsöverskridande identitet eller uttryck

Mål: Att skapa en verksamhet där även barn, som upplever att deras könsidentitet inte stämmer överens med de normer och förväntningar, som är knutna till deras biologiska kön, skall känna sig accepterade.

Insatser:

- Vi skall skapa tillfällen till samtal kring denna fråga
- Vi skall fundera över syftet med att göra flick- och pojkgupper vid olika aktiviteter
- Att ha könsneutrala toaletter
- Kompetensutveckling för personal

Ansvarig: All personal

3. Etnisk tillhörighet

Mål: Att eleverna skall utveckla sin kunskap om och förståelse för människor från andra kulturer.

Insatser:

- Att arbeta med dilemmafrågor
 - Att belysa rasismens idéhistoria
 - Att knyta kontakter med skolor i mångkulturella områden.
 - Att genom utflykter lära känna andra miljöer är ej möjligt pga. rådande pandemi, i avvaktan på nya direktiv.
 - Att alltid reagera när rasistiska uttryck används
- Ansvarig: All personal

4. Religion eller annan trosuppfattning

Mål: Alla oavsett religion eller annan trosuppfattning, bemöts på lika villkor.

Insatser:

- Undervisningen om olika religioner skall ges på ett sakligt, allsidigt och likvärdigt sätt
 - Samtal kring olika sätt att tro förs.
- Ansvarig: All personal

5. Funktionsnedsättning

Mål: Alla elever skall ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning.

Insatser:

- Personalen har fått kompetensutveckling för att få en allmän kunskap om såväl synliga som osynliga funktionsnedsättningar.
 - Eleverna får kunskap om olika funktionsnedsättningar.
 - All berörd personal på skolan skall få information angående elevens behov.
 - Lokaler och utemiljö anpassas.
 - Kompensatoriska hjälpmedel sätts in så fort som möjligt.
 - Den dagliga verksamheten skall planeras med hänsyn till elever med funktionsnedsättning.
 - Berörd personal skall få stöd, fortbildning och handledning både social och pedagogisk
 - Efter samtycke från elevens vårdnadshavare ges nödvändig information till berörda elever och annan personal.
- Ansvarig: Rektor, all personal

6. Sexuell läggning

Mål: Alla elever har förståelse för individers olika sexuella läggning.

Insatser:

- Vi reagerar på ord, som anspelar på sexuell läggning och pratar om ordens betydelse.
 - Vi samtalar om att familjer kan se olika ut.
- Ansvarig: All personal

7. Ålder

Mål: Alla elever har samma rättigheter och möjligheter oavsett ålder.

Insatser:

- Aktiviteter, där olika åldrar samarbetar t ex i faddergrupper ligger vilande, pga rådande pandemi, i avvaktan på nya direktiv.
- Planera verksamheten utifrån elevernas individuella förutsättningar oavsett ålder.
- Att vara observanta på åldershierarkier.
- Att ta del av varandras arbeten oavsett ålder.

Ansvarig: All personal

KARTLÄGGA

Mål: Att få kunskap om förekomsten av diskriminering och kränkande behandling för att kunna vidta relevanta åtgärder.

Kartläggningsmetoder:

Elevenkäter i åk 2 och åk 5

Tidpunkt: april-maj

Ansvarig: all personal, rektor

Trivselenkät i åk F-6

Tidpunkt: Oktober

Ansvarig: klassläraren, trygghetsteamet

Riskområdesanalys

Tidpunkt: Oktober

Ansvarig: klassläraren, elevrådet, rektor, elevhälsoteamet

Incidentrapportering

Tidpunkt: kontinuerligt, skyddsronden

Ansvarig: all personal, skyddsombudet, rektor

FÖREBYGGA

I relationer med barn och vuxna är förhållningssättet det absolut viktigaste. Sammanfattningsvis kan allt rymmas under rubriken:

“Hard on the problem. Soft on the person.”

Skolans arbete mot kränkande behandling sker via;

- utvecklingssamtal där både elever och föräldrars perspektiv tas tillvara
- kompisamtal i skriftlig och/eller muntlig form alternativt modellen vara vänner
- tydliga ordningsregler, som kontinuerligt ses över av elever och personal
- klassråd, elevråd och skolråd där barnens och vårdnadshavarnas synpunkter tas tillvara
- olika gruppkonstellationer, som stärker individen och gruppidentiteten när så behövs
- värderingsövningar och/eller forumspel som uppmuntrar inlevelseförmåga i olika människors livssituationer
- rastvärdar - enligt ett fastställt schema skall personal finnas tillgängliga ute
- faddersystem där grupperna består av elever från förskoleklass till åk 6
- elevhälsan i samarbete med klassläraren, genomför en insats kring netetik i åk 5
- arbete kring nät-etik

- planerat och situationsstyrt värdegrundsarbete enligt ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling”

Fritidshemmets arbete mot kränkande behandling sker via;

- tydliga ordningsregler
- utvecklingssamtal vid behov, där både barn och vårdnadshavarnas perspektiv tas tillvara
- nära samarbete med skolan kring de barn som går på fritidshemmen
- vuxennärvaro inne och utomhus för att direkt kunna föra samtal med barnen
- nära kontakter med vårdnadshavar
- planerat och situationsstyrt värdegrundsarbete enligt ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling”

Metoder som vi vuxna använder oss av för att förebygga kränkande behandling;

- arbeten med olika styrda och fria aktiviteter, så som samlingar, teman, aktivitetsgrupper och skapande verksamheter
- lek som sker och utvecklar inlärning, koncentration, problemlösningar, samspel, samarbete, hänsyn, ansvar, uthållighet, tolerans, empati och fantasi tränas i olika gruppkonstellationer och med vuxet överinseende
- utomhuspedagogiska aktiviteter och idrott, återkommande varje vecka, används som metod för att skapa nya mötesplatser där t.ex. leken kan få andra möjligheter till samarbete och samspel
- direkta konfliktlösningar
- stora och små samtalsgrupper vid behov

ÅTGÄRDA

Oftast sker kränkningar i det fördolda, när inga vuxna finns i närheten.

”Utan spaning ingen aning”

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av annan elev

Skolan och fritidshemmen:

Vid kränkande behandling:

- Vi har skyldighet att ingripa när vi ser eller tror att en elev blivit eller upplever sig diskriminerat eller kränkt.
- Personal som ser/upptäcker, får kännedom om kränkningar, har ansvar att anmäla detta till rektor.
- Den som ser ingriper och försöker få en bild av händelsen.
- Den ser också till att alla inblandande får ge sin bild av vad som hänt.
- Utifrån situationen bedömer vi hur vi går vidare.
- Klasslärare/arbetslag som ansvarar och känner eleverna bäst kopplas alltid in och vårdnadshavare informeras.

Gemensamma rutiner för arbete, dokumentation och rapportering vid misstanke om/vid diskriminering och kränkande behandling

- Dokumentation ska ske enligt kommunens *RUTIN FÖR ATT ANMÄLA, UTREDA OCH VIDTA ÅTGÄRDER MOT KRÄNKANDE BEHANDLING*
- Anmälan görs på blanketten *ANMÄLAN VID UPPLEVD DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING*
- Blanketten lämnas omgående till rektor.
- Rektor rapporterar omgående till huvudman
- Vidare dokumentation innehållande utredning och åtgärder för att motverka kränkningar görs på blanketten *UTREDNING OCH ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING*
- Blanketten lämnas till rektor
- Rektor rapporterar till huvudman om utredning och vidtagna åtgärder för att motverka kränkningar

Om mobbning/kränkning kvarstår:

- Trygghetsteamet kontaktas, faktainsamling och arbetsfördelning görs av teamet
- Trygghetsteamet samtalar med den som mobbats
- Trygghetsteamet samtalar med den/de som mobbar eller kränker. Klassföreståndaren/fritidspersonal informeras
- Vårdnadshavare informeras samma dag
- Uppföljningssamtal med den utsatte och den/de som utsätter och vårdnadshavare.
- Rektor kontaktas
- Dokumentationen förvars i låst skåp.

Om inte detta fungerar:

- rektor informerar och kallar elevhälsoteamet, vårdnadshavare och barn till gemensamt möte
- åtgärdsprogram upprättas på individ-, grupp och organisationsnivå
- åtgärdsprogrammet utvärderas tillsammans med elev och vårdnadshavare

Om problemet trots allt kvarstår:

Anmälan görs till sociala myndigheter och/eller polis enligt kommunens rutiner.

Skolans åtgärder ihop med hemmet vid kränkningar

- Åtgärder tas fram tillsammans med elever och vårdnadshavare, om hur vi som vuxna stödjer både det kränkta barnet och barnet som kränker.
- Åtgärder görs på individ, grupp och vid behov på organisationsnivå
- Utredning och åtgärdsplan görs även om vårdnadshavare eller elev inte vill att detta skall göras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Rektor har omgående samtal med den elev som känner sig kränkt. Samtal med elevs vårdnadshavare sker omgående.
2. Rektor har omgående samtal med den av personalen, som anses ha medverkat till kränkningen.
3. Rektor har samtal med arbetslaget, om vad som pågår.
4. Rektor tar kontakt med den anställdes fackliga organisation.
5. Den anställde erbjuds stöd.
6. Vid allvarliga fall vidtas arbetsrättsliga åtgärder, som varning, omplacering, uppsägning och avsked.

Skolans Trygghetsteam

Ingela Neselrot, förskoleklassen/fritidshemmet

Christina Tinna Forsmark, skola/fritids

Annethe Utbult, fritidshemmet

Anna Juhlin, lärare år 4 - 6

Sara Öström, specialpedagog

Anette Olsson, speciallärare

Annika Crona, rektor

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Personal Björkö skola

Tel: 031-976463

Specialpedagog Sara Öström

Tel: 031-978818

Skolsköterska Jonna Benjaminsson

Tel: 031-976299

Skolkurator Miriam Ceder

Tel: 031-978806

Skolpsykolog Jonas Seal

Tel: 031-976310

Rektor Annika Crona

Tel: 031-978811

Skolchef Katarina Lindgren

Tel: 031-976346